

Sygn. akt VI U 2555/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Milczarek

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2021 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

odwołania: P. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 2 października 2020 r., znak: (...)

w sprawie: P. K.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę socjalną

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu P. K. prawo do renty socjalnej od dnia 9 września 2020r. na stałe ,
- 2) stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 2555/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 października 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonemu P. K. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał na orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS, która stwierdziła, że ubezpieczony nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony wskazując, że nie zgadza się z decyzją ZUS, a jego niepełnosprawność istnieje od dzieciństwa przed ukończeniem 18 roku życia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje.

U ubezpieczonego rozpoznano: organiczne zaburzenia nastroju oraz funkcjonowanie na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym. Ubezpieczony jest trwale całkowicie niezdolny do pracy od dnia (...). Naruszenie sprawności organizmu powodujące niezdolność do pracy powstało przed 18 rokiem życia. Ubezpieczony

w okresie dorastania został zakwalifikowany do kształcenia specjalnego. Ubezpieczony od wielu lat pozostaje pod opieką psychiatry. U ubezpieczonego obserwuje się trwałe deficyty poznawcze oraz zaburzenia w sferze afektywno-behawioralnej. Powodują one znaczne trudności w organizowaniu codziennego toku zajęć, w zakresie współpracy, motywacji oraz wykonywaniu i wydajności pracy. Występujący u ubezpieczonego deficyt funkcji poznawczych oraz zaburzenia współwystępujące spowodowały niepowodzenie w osiągnięciu oczekiwanego poziomu kompetencji społecznych i aktualnie w znacznym stopniu ograniczają społeczne dostosowanie zawodowe ubezpieczonego. Praca może być traktowana wyłącznie jako forma rehabilitacji społecznej (np. warsztaty terapii zajęciowej). Występujące u ubezpieczonego ograniczenia dotyczące zatrudnienia wskazują na brak możliwości aktywizacji zawodowej w ramach otwartego rynku pracy (w standardowych warunkach i wymaganiach pracy zarobkowej). Nacisk w tym kierunku może nasilić objawy dezadaptacyjne. Nie ma podstaw do rokowania istotnej poprawy stanu zdrowia.

Dowód: opinia zespołu biegłych k. 27-32, opinia uzupełniająca k. 56-57.

Sąd zważył, co następuje.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie opinii zespołu biegłych sądowych. Sąd podzielił wnioski opinii mając na uwadze, że opinia była fachowa i rzetelna, a jej wnioski wyczerpująco uzasadnione. Zastrzeżenia do opinii biegłych wniósł organ rentowy odwołując się do postępowania przeprowadzonego przed organem i orzeczenia Komisji Lekarskiego ZUS. Z opinii biegłych sądowych nie wynika, aby doszło do istotnego pogorszenia stanu zdrowia ubezpieczonego po wydaniu orzeczenia przez Komisję Lekarską ZUS. Brak informacji, aby ubezpieczony podjął leczenie w PZP, wymagał leczenia szpitalnego. Brak obiektywnych dowodów na funkcjonowanie na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym. Sąd zwrócił się do biegłych o wydanie opinii uzupełniającej. Biegli podtrzymali swoje dotychczasowe stanowisko. Z opinii biegłych wynika, że obniżony poziom funkcjonowania intelektualnego jest tylko jednym z aspektów upośledzenia umysłowego. Konieczna jest również ocena umiejętności społecznych i adaptacyjnych, a także dokładna ocena możliwości edukacyjnych i zawodowych. Zawsze należy uwzględnić zaburzenia współwystępujące. Biegli po przeprowadzeniu badań uwzględnili wszystkie ograniczenia wynikające z przebiegu procesu chorobowego i dokonali odmiennej kwalifikacji w zakresie ustalenia zdolności do pracy. W diagnozowaniu niepełnosprawności intelektualnej wykorzystanie testów badających poziom intelektualny jest niewystarczające. Ich wyniki opisują niepełnosprawność intelektualną bez uwzględnienia poziomu funkcjonowania adaptacyjnego danej osoby. Jest to szczególnie istotne w ocenie zdolności do pracy. W ocenie kompleksowej należy każdorazowo uwzględnić deficyty w funkcjonowaniu adaptacyjnym, ponieważ to one wpływają na osobistą niezależność oraz w znaczącym stopniu odpowiadają za problemy z wypełnianiem standardów rozwojowych

i socjokulturowych oraz determinują to, jak osoba z niepełnosprawnością intelektualną radzi sobie z codziennymi zadaniami. Poza tym współczesne ujęcie upośledzenia umysłowego jest wielostronne i bardzo szerokie, uwzględnia bowiem nie tylko zaburzenia sfery intelektualnej, poznawczej, ale także emocjonalnej i wolicjonalnej. Organ rentowy ponownie wniósł zastrzeżenia do opinii podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Zastrzeżenia organu rentowego miały charakter wyłącznie polemiczny i nie uzasadniały dopuszczenia dowodu z opinii kolejnego zespołu biegłych sądowych. Specyfiką tego postępowania jest weryfikacja ustaleń i wniosków Komisji Lekarskiej ZUS, zatem rozbieżność między wnioskami biegłych

a wnioskami Komisji Lekarskiej jawi się jako naturalna konsekwencja dopuszczenia dowodu z opinii biegłych.

Odwołanie ubezpieczonego podlegało uwzględnieniu. W myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia lub w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Na zasadzie art. 15 ww. ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio m.in. art. 12-14 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 12 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji; możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1 ww. ustawy).

W niniejszej sprawie jedyną sporną kwestią była przesłanka całkowitej niezdolności do pracy. W zakresie oceny niezdolności do pracy, sąd nie może dokonać tej oceny samodzielnie. Sąd orzekając o niezdolności do pracy, nie może opierać się jedynie na własnej wiedzy i doświadczeniu. Ustalenie niezdolności do pracy jest kwestią wymagającą wiadomości specjalnych

z zakresu medycyny i w związku z tym konieczne jest przeprowadzenie dowodu z opinii odpowiednich biegłych. Opinia biegłych podlega swobodnej ocenie sądu na podstawie art. 233 § 1 K.p.c. Sąd, uwzględniając materiał dowodowy zebrany w toku postępowania dokonuje oceny, czy biegli w świetle tego materiału w sposób logiczny przedstawili w opinii tok swojego rozumowania prowadzący do sformułowania niesprzecznych wniosków końcowych. Ponadto, Sąd dokonuje oceny i analizy opinii co do jej fachowości i rzetelności. W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu wnioski biegłych zostały przekonująco uzasadnione, a przy wydawaniu przedmiotowej opinii biegli mieli na uwadze wszystkie niezbędne dane, których istnienie i ocena wynika z treści art. 13 ust. 1 ww. ustawy. Uwzględniając więc wiek, kwalifikacje, wykształcenie

i predyspozycje ubezpieczonego należało stwierdzić, że stopień naruszenia sprawności organizmu uzasadnia orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy – czyli niezdolności do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Jednocześnie, naruszenie sprawności organizmu powodujące tę niezdolność powstało przed 18 rokiem życia. W myśl art. 13 ust. 2 i 3 ww. ustawy niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat, z tym zastrzeżeniem, że niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż 5 lat, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu. Zgodnie z opinią biegłych sądowych, nie ma podstaw do rokowania istotnej poprawy stanu zdrowia, z tych więc względów za uzasadnione należy uznać orzeczenie niezdolności trwale. W takim stanie rzeczy konieczna okazała się zmiana zaskarżonej decyzji.

Mając na względzie powyższe, Sąd zgodnie z art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2. wyroku zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd orzekł

z urzędu o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W okolicznościach przedmiotowej sprawy, w ocenie Sądu, wystąpiły podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, gdyż biegli do oceny stanu zdrowia mieli za podstawę te same dowody, którymi dysponował organ rentowy w postępowaniu administracyjnym. Oznacza to, że przyczyną, dla której ubezpieczony uzyskał prawo do żądanego świadczenia dopiero w następstwie postępowania sądowego nie były dowody, do których organ rentowy nie mógłby się wcześniej ustosunkować a jedynie sama odmienna, niż przyjęli to biegli sądowi, ocena stanu zdrowia ubezpieczonego dokonana przez organ w trakcie postępowania orzeczniczego. Powyższe powoduje po stronie organu rentowego obowiązek wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Sędzia Ewa Milczarek